

Terapeuttiset teknologiat

Suvi Salmenniemi, Harley Bergoth, Inna Perheentupa & Virve Peteri

Tämä teemanumero pureutuu terapeuttisiksi teknologioiksi kutsumaamme ilmiöön, eli psykologisiin, hengellisiin sekä terveyteen ja hyvinvointiin liittyviin käytäntöihin, joiden avulla ihmiset muokkaavat suhdetta itseensä ja ympäröivään yhteiskuntaan. Terapeuttisia teknologioita ovat esimerkiksi elämäntaitovalmennukset, self-help-oppaat, itsenmittauksen käytännöt, kehomielihoidot ja mindfulness-kurssit. Nämä teknologiat ovat näkyvästi läsnä mediassa, työyhteisöissä ja ihmisten arkielämässä ja muokkaavat käsityksiämme siitä, mitä on ”hyvä elämä” ja miten sitä tulisi tavoitella.

Terapeuttisen tiedon merkityksistä on kirjoitettu paljon aikalaisanalyttisiä kuvauksia. Lähestymme aihetta tässä teemanumerossa toisenlaisesta näkökulmasta ja tarkastelemme sitä, miten terapeuttinen tieto juurtuu osaksi arjen käytäntöjä ja diskursseja. Aiempi tutkimus on keskittynyt pitkälti angloamerikkalaisiin yhteiskuntiin, mutta tässä teemanumerossa laajennamme tarkastelukulmaa pohjoismaiseen ja venäläiseen kontekstiin. Jäljitämme sitä, millaisia käsityksiä terapeuttiset teknologiat tuottavat minuudesta, millaista politiikkaa näihin teknologioihin sisältyy, miten niiden avulla kyseenalaistetaan vallitsevia hierarkioita ja miten terapeuttinen tieto teknistyy ja materialisoituu.

Teemanumero koostuu neljästä artikkelista ja yhdestä verkkoosseesta. Suvi Salmenniemi ja Anne Birgitta Pessi analysoivat artikkelissaan Suomessa 2000-luvulla eniten myyneitä self-help-oppaita ja jäljittävät sitä, millaisia kulttuurisia jäsennyksiä minuudesta sekä yksilöllisestä ja yhteiskunnallisesta muutoksesta kirjallisuus tuottaa.

Virve Peterin artikkeli tarkastelee sitä, miten istuminen on määritetty riskiksi, jonka avulla erityisesti keskiluokkaisia toimistotyöläisiä kutsutaan muokkaamaan omaa ruumistaan ja mieltään. Kyseessä on terapeutin kansalaisuusprojekti, jossa istuminen rakentuu riskiksi kansalliselle kilpailukyvyille. Harley Bergrothin artikkeli puheutuu siihen, miten itsenmittaus tulee toiminnalliseksi terapeutin tiedontuotannon käytäntönä. Artikkelit tuo esille minuuden tuotantoon kytkeytyvän toimijuuden hajautumista kokoonpanoissa, joissa ihmiset, tekniikka ja poliittiset ideat kytkeytyvät yhteen jäsentämään minuutta. Inna Perheentuvan artikkeli käsittelee feminismiä terapeutin käytäntönä, jonka avulla venäläisaktivistit työstävät itsesuhdettaan sekä traumojaan liittyen sukupuolittuneeseen alistukseen. Artikkelit valottaa sitä, miten feminismi saa aktivistien arjessa vapauttavia merkityksiä ja toimii myös heitä aktivoivana ja politisoivana työkaluna. Verkkoesseyssä Larisa Špakovskaja, Žanna Tšernova, Laura Kemppainen ja Suvi Salmenniemi analysoivat venäläisiä lastenkasvatusoppaita ja pohtivat, millaista asiantuntijätietoa oppaissa tarjotaan ja millaisiksi vanhempien ja asiantuntijoiden väliset suhteet rakentuvat.

Teemanumero on valmistunut osana kahta tutkimushanketta: *Mielen arvoitus: Vertaileva tutkimus terapeutin tiedosta ja minuudesta* ja *Terapeutin jäljillä: Etnologinen tutkimus hyvinvoinnista, politiikasta ja eriarvoisuudesta*. Kiitämme tuesta Koneen Säätiötä ja Suomen Akatemiaa.